

Культурний фронт України
(оперативна інформація за інтернет-ресурсами)

21.03.2025

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Конференція «Після Донбасу»: 23–25 березня](#)

[Херсонщина: мистецьке візіонерство для майбутньої відбудови. – Юлія Манукян](#)

[УІНП реабілітував 6 людей, ще 65 визнав постраждалими від репресій 1917–1991 років. – Олег Челяк](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[У Києві на ВДНГ створять Музей радянської пропаганди. – Дар'я Лобанок](#)

Арттерапія

[У Києві відбудеться вистава, в якій дебютують дружини українських військових. – Микита Кишиневський](#)

Театр

[«Простір „ГРИ” – відкритий і тому небезпечний». – Вікторія Котенок](#)

[У Закарпатському театрі ляльок «Бавка» анонсували театральний тиждень з прем'єрною виставою «Ірод»](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Кінопремія «Золота Дзига» оголосила довгий список номінантів. – Дар'я Тарасова](#)

[20 тисяч доларів на власний короткий метр: хто став переможцями конкурсу «Повний Короткий». – Марічка Максимець](#)

[У Києві команда «ТРО Медіа» презентувала короткометражний фільм «Дух переможців». – Мар'яна Зінченко](#)

[Англомовна версія фільму «Будинок „Слово”» вийшла в прокат у кінотеатрі «Жовтень». – Валерія Буняк](#)

[Пекельний рай бійця або Порцелянова війна митця. Рецензія на фільм. – Ярослав Підгора-Гвяздовський](#)

[Фільм-номінант на «Оскар» «Порцелянова війна» доступний онлайн на Takflix. – Ропасва Жанна](#)

[Голос покоління цієї війни: про що фільм «Стрічка часу» Катерини Горностай.](#)

– Яна Дудко

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

«Тиша, народжена спогадами»: у Києві відкриється виставка творів людей з ментальною інвалідністю. – Дар'я Тарасова

Музейна справа

У Києві відкрили виставку про гетьмана Кирила Розумовського

У миколаївському художньому музеї відкрили персональну виставку Валерія Купцова

Охорона культурної спадщини

У костелі Святого Миколая досі не прибрали побиті вікна після атаки рф. – Анна Рибальська

Бібліотечна справа. Читання

RES-POL назвав найважливіші проблеми у секторі книговидання і літератури

Міжнародне співробітництво

Фінські університети долучилися до Глобальної коаліції українських студій. – Микита Кишиневський

Підтримка України у світі

У Харкові відновили друкарню, зруйновану рік тому російською ракетою. – Дар'я Лобанок

Загальні питання

Конференція «Після Донбасу»: 23–25 березня

Конференцію «Після Донбасу» присвячено збереженню, дослідженню та репрезентації сучасного мистецтва й культури Луганської та Донецької областей. У фокусі – мистецькі, музейні та кураторські практики, а також культурні інституції та спільноти, що глибоко пов'язані з регіоном і перебувають у вимушеному переміщенні через агресивну російську війну проти України. Ключові теми: деколонізація теорії та історії мистецтва, виклики взаємодії західних епістемологій і деколоніальної думки, феномено- та географічно-центричних підходів, переосмислення національної та регіональної історії, пострадянського спадку й ролі мистецтва Сходу України у глобальному контексті війни; музеї в умовах війни, виклики збереження, роботи з колекціями та документування війни, нові підходи до діяльності переміщених музеїв та їхня роль у відновленні регіону; самоорганізація мистецтва та спільнот, підтримка мистецьких ініціатив через самоорганізацію, створення нових платформ для співпраці, неформальні практики поза межами інституцій; естетичний образ регіону та стигма у мистецтві, зміни уявлень про естетику під впливом війни, візуалізація травми, руйнування, переміщення та опору у мистецьких практиках, український Донбас як простір втрати, периферії, індустрії та війни. Конференція передбачає нетворкінг та екскурсію виставкою 23 березня, панельні дискусії 24 березня в NAMU та публічну дискусію 25 березня в PinchukArtCentre. Проєкт втілюється за підтримки Мистецької платформи Українсько-данського молодіжного дому. Партнери: Національний художній музей України, PinchukArtCentre, Молодіжна спільнота Лисичанська, Фонд ІЗОЛЯЦІЯ. Докладніше:

<https://artslooker.com/konferentsiia-pislia-donbasu-23-25-bereznia/>

Херсонщина: мистецьке візіонерство для майбутньої відбудови. – Юлія Манукян

«Сьогодні вже не стоїть питання вчасності стратегій відновлення. Але далеко не всі з них враховують, здавалося б, очевидний факт: кожен відроджений населений пункт має мати своє обличчя, яке потрібно не лише зберегти, а на його основі продовжувати розвиток та культивування місцевого культурного досвіду. Тому ми задумали проєкт „Культурна спадщина в основі унікальності та відродження зруйнованих війною міст Херсонщини” саме для розробки концепцій розвитку та відродження населених пунктів на основі самобутності та історичності кожного з них. Зараз, під час війни, ця задача набула дещо трагічного сенсу: нас нещадно обстрілюють, але ми віримо у важливість акумуляції ідей зі збереження і промоції спадщини до того, як відбудова почнеться. Й залучення митців, дизайнерів і архітекторів до формування візій – наш давній принцип. Як це відбувалося на практиці? Ми знайомили групу художників з населеним пунктом, локальні знавці та експерти давали певне розуміння місця, а потім учасники шукали унікальність, яку вони хотіли б „візуалізувати”. Їхні ідеї стосувалися різних аспектів – розвитку громадських і меморіальних просторів, конкретного тематичного музею,

туристичних маршрутів і навіть більш глобальних ідей для концепції розвитку населеного пункту». Авторка розповідає про деякі з них: у місті Берислав, селищі Білозерка, селі Тягинка тощо. Докладніше:

https://lb.ua/blog/yuliya_manukyan/666650_hersonshchina_mistetske_vizion_erstvo.html

УІНП реабілітував 6 людей, ще 65 визнав постраждалими від репресій 1917–1991 років. – Олег Челяк

Український інститут національної пам'яті 18 березня провів 34-те засідання Національної комісії з реабілітації, на ньому розглянули питання реабілітації 119 людей, поданих регіональними комісіями з реабілітації. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/975345-uinp-reabilituvav-6-ludej-se-65-viznav-postrazdalimi-vid-represij-1917-1991-rokiv/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

У Києві на ВДНГ створять Музей радянської пропаганди. – Дар'я Лобанок

Про це повідомив Національний комплекс «Експоцентр України» (ВДНГ). Наразі він оголосив конкурс на дослідження історії та концепції ВДНГ як радянського ідеологічного простору. Ідея створення такого музею виникла ще у 2016 році. Оскільки з 2022 року активно розгортається процес деколонізації, ця ідея стає більш актуальною, пояснили у ВДНГ. «Дослідження радянської історії ВДНГ та створення Музею монументальної пропаганди допоможе поєднати охорону спадщини з її переосмисленням. Адже радянську історію комплексу закладено в його архітектурі: павільйони, споруди та символіка вже є частиною майбутньої експозиції», – йдеться у повідомленні. Радянську історію закладено й у назві комплексу, адже розшифровується як Виставка досягнень народного господарства УРСР. До участі у конкурсі запрошують експертів з досвідом роботи з культурною спадщиною, а також дослідників і кураторів, які вже мають досвід створення візуальних та аналітичних проектів, присвячених культурі та мистецтву радянської доби. Експерти мають запропонувати ідеї по переосмисленню комплексу в межах процесів декомунізації та деколонізації, що допоможе сформулювати концепцію майбутнього музею. Джерело:

<https://life.pravda.com.ua/culture/na-teritoriji-nacionalnogo-kompleksu-vdng-z-yavitsya-muzey-radyanskoji-propagandi-307062/>

Арттерапія

У Києві відбудеться вистава, в якій дебютують дружини українських військових. – Микита Кишиневський

У Молодому театрі в Києві 22 березня покажуть виставу «Розплітання», в якій головні ролі зіграють дружини українських захисників. Подія відбудеться у межах програми з підтримки ментального здоров'я дружин військових. Режисер вистави – Б. Філімонов, викладач акторської майстерності, співзасновник

театрального простору «Театральна лабораторія» та школи «Маска». Організатори планують продовжувати «театральну терапію», а навесні стартуватиме нова програма. Докладніше:

<https://shotam.info/u-kyievi-vidbudetsia-vystava-u-iakiy-debiutuiut-druzhyny-ukrainskykh-viyskovykh/>

Театр

«Простір „ГРИ” – відкритий і тому небезпечний». – Вікторія Котенок

27 березня Всеукраїнський театральний фестиваль-премія «ГРА» (GRA – Great Real Art) оголосить довгий список вистав, які візьмуть участь у цьогорічному конкурсі. «ГРА» відбудеться вже всьоме, і за цей час фестиваль став важливою платформою для демонстрації найкращих театральних постановок, обміну досвідом та розвитку творчих зв'язків між театрами та митцями. Організатор – Національна спілка театральних діячів України. За масштабом проведення, географією і значимістю GRA для України, фестиваль порівнюють з такими відомими театральними нагородами як Премія Мольєра у Франції, Премія Лоуренса Олів'є у Великій Британії, «Тоні» у США. Унікальність «ГРИ» у тому, що це і фестиваль, і премія водночас. Як фестиваль можна порівняти «ГРУ» з «Золотим левом» у Львові та «Мельпоменою Таврії» у Херсоні, але ці фестивалі міжнародного формату, тоді як у «ГРІ» беруть участь лише українські театри. До того ж у вищезгаданих фестивалях немає як у «ГРІ» поетапного конкурсного відбору. Як премію «ГРУ» можна порівняти з «Київською пектораллю», але ця премія оцінює роботи виключно столичних театрів. А також з Національною премією імені Тараса Шевченка – але «ГРА» є виключно театральною нагородою. Про роботу фестивалю та його цьогорічні особливості розповідають театрознавиця В. Котенок та учасники й учасниці експертної ради 7-ї GRA. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/03/21/666621_prostir_gri-vidkritiy_i.html

У Закарпатському театрі ляльок «Бавка» анонсували театральний тиждень з прем'єрною виставою «Ірод»

У Закарпатському академічному обласному театрі ляльок «Бавка» 21–30 березня проходить театральний тиждень під назвою «Театр – дітям». Глядачі матимуть нагоду переглянути сім різних вистав, серед яких і нова постановка «Ірод». Подію присвячено одразу двом датам – Всесвітньому дню лялькаря, який відзначають 21 березня, та Міжнародному дню театру – 27 березня. Директор-художній керівник театру М. Петій розповів, що «Ірод» стане вже п'ятою прем'єрою 44 театального сезону. Він додав, що у театрі ведеться активна робота над новими постановками і не тільки для глядачів молодшого віку, а й для сімейного перегляду. Виставу «Ірод», до прикладу, орієнтовано на глядачів віком 14+. Цей спектакль за п'єсою закарпатського драматурга О. Гавроша, з яким театр співпрацює вже вп'яте, поставила головна режисерка театру Н. Орешнікова. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/791889-u-zakarpatskomu-teatri-lyalok-bavka-anonsuvali-teatralniy-tizhden-z-premernoju-vistavoyu-irod>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Кінопремія «Золота Дзига» оголосила довгий список номінантів. – Дар'я Тарасова

Члени Кіноакадемії розпочали голосування за номінантів Дев'ятої національної кінопремії у 19 номінаціях, яке триватиме до 8 травня. У трьох номінаціях (Найкращі спеціальні ефекти, Найкращий анімаційний фільм, Найкращий анімаційний серіал) претендентів менше, ніж три, тому згідно з регламентом ці номінації не братимуть участі в голосуванні. Номінантів буде оголошено не пізніше 15 травня. У конкурсі Дев'ятої кінопремії візьмуть участь 70 робіт: 8 повнометражних ігрових фільмів, 18 повнометражних документальних, 7 короткометражних документальних, 14 короткометражних ігрових та 23 серіали. Докладніше:

<https://espresso.tv/kino-kinopremiya-zolota-dziga-ogolosila-dovgiy-spisok-nominantiv>

20 тисяч доларів на власний короткий метр: хто став переможцями конкурсу «Повний Короткий». – Марічка Максимець

19 березня міжнародне журі назвало чотирьох переможців конкурсу «Повний Короткий», які отримають по 20 тисяч доларів на створення своїх короткометражних фільмів. Конкурс започатковано платформою Ribbon, платформою Decentralized Pictures, з ініціативи її співзасновника, режисера та сценариста Романа Копполи та Люби Кнорозок, продюсерки «Групи Кінотрон». Під час оцінювання заявок журі враховувало оригінальність художнього бачення, володіння короткометражною формою, а також рейтинги проєктів, сформовані за підсумками голосування спільноти Decentralized Pictures. Переможцями стали: анімаційний проєкт «Оазис хороших речей», режисерка А. Фалілеєва; проєкт ігрового фільму «Земля», режисерка Л. Копитова; документальний проєкт «На стрімкій скелі», режисер Т. Співак; документальний проєкт «Білі скелі Вінниці», режисерка К. Ускакович. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/povnyi-korotkyi-winners/>

У Києві команда «ТРО Медіа» презентувала короткометражний фільм «Дух переможців». – Мар'яна Зінченко

Відділ комунікацій Командування Сил територіальної оборони Збройних сил України («ТРО Медіа») презентував соціальний мотиваційний короткометражний художній фільм «Дух переможців». Режисер-постановник – військовослужбовець Сил ТРО ЗСУ, з.д.м. України А. Сеїтаблаєв. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/239242/2025-03-20-u-kyievi-komanda-tro-media-prezentovala-korotkometrazhnyy-film-duk-peremozhstiv/>

Англomовна версія фільму «Будинок „Слово”» вийшла в прокат у кінотеатрі «Жовтень». – Валерія Буняк

20 березня у прокат київського кінотеатру «Жовтень» вийшла англomовна версія документального фільму «Будинок „Слово»». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/239250/2025-03-20-anglomovna-versiya-filmu-budynok-slovo-vyyshla-v-prokat-u-kinoteatri-zhovten/>

Пекельний рай бійця або Порцелянова війна митця. Рецензія на фільм. – Ярослав Підгора-Гвяздовський

Схвальний відгук на цьогорічного номінанта на «Оскар», документальний фільм «Порцелянова війна» режисерів Слави Леонтєва та Брендана Белломо. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/film-porcelyanova-viyna-recenziya-viyskovogo-307059/>

Фільм-номінант на «Оскар» «Порцелянова війна» доступний онлайн на Takflix. – Ропасва Жанна

Стрічка доступна для перегляду в Україні в оригіналі, з дубляжем, а також із субтитрами українською та англійською. 10% з кожного квитка на Takflix спрямують фонду «Повернись живим», а 50% – творцям фільму. Докладніше:

<https://bit.ua/2025/03/film-nominant-na-oskar-portselyanova-vijna-dostupnyj-onlajn-na-takflix/>

Голос покоління цієї війни: про що фільм «Стрічка часу» Катерини Горностай. – Яна Дудко

20 лютого в межах основного конкурсу Берлінського міжнародного кінофестивалю відбулася прем'єра документального фільму «Стрічка часу» К. Горностай. Документальну картину створено у співпраці з громадською спільнотою «Освіторія», яка займається розвитком освіти в Україні, та в копродукції з продакшн-компаніями з Люксембургу, Нідерландів і Франції. Авторка, кінознавиця Довженко-Центру, розповідає, чому варто подивитися цей фільм. Докладніше:

<https://shotam.info/dokumentalnyy-film-strichka-chasu-kateryny-hornostay/>

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

«Тиша, народжена спогадами»: у Києві відкриється виставка творів людей з ментальною інвалідністю. – Дар'я Тарасова

27 березня в Good Bread Hub у Києві відбудеться відкриття поп-ап виставки творів людей з ментальною інвалідністю «Тиша, народжена спогадами», що об'єднає цифрове мистецтво, живопис, колаж, ілюстрацію й оповідання. У межах події заплановано також презентацію збірки «Щури» Д. Бржезицького та пісні «Остання дріада» В. Сокола. Докладніше:

<https://espresso.tv/kultura-tisha-narodzhen-na-spagadami-u-kyevi-vidkrietsya-vistavka-tvoriv-lyudey-z-mentalnoyu-invalidnistyu>

Музейна справа

У Києві відкрили виставку про гетьмана Кирила Розумовського

У Національному заповіднику «Софія Київська» відкрито виставку «Славу примножувати справами. Гетьман Кирило Розумовський» з нагоди 275-ї

річниці з дня обрання Кирила Розумовського гетьманом. В експозиції представлено 37 унікальних експонатів з фондів зібрань заповідників «Софія Київська», «Гетьманська столиця», «Чернігів стародавній». Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/791611-u-kievi-vidkrili-vistavku-pro-getmana-kirila-rozumovskogo>

У миколаївському художньому музеї відкрили персональну виставку Валерія Купцова

У Миколаївському обласному художньому музеї імені В. В. Верещагіна презентовано ювілейну персональну виставку творів В. Купцова «Графіка, рисунок, живопис». Докладніше:

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/791824-u-mikolaiivskomu-khudozhnomu-muzei-vidkrili-personalnu-vistavku-valeriya-kuptsova>

Охорона культурної спадщини

У костелі Святого Миколая досі не прибрали побиті вікна після атаки РФ. – Анна Рибальська

Костел Святого Миколая три місяці не може прибрати вибиті вікна після обстрілу Києва. Мінкульт обіцяв усунути пошкодження, але скло досі звисає на вежах пам'ятки. Про це повідомили представники римсько-католицької парафії у Facebook. Там розповіли, що у грудні 2024 року парафіяни спільно з небайдужими киянами власним коштом закрили полікарбонатом центральний вітраж та інші вікна костелу, що постраждали внаслідок ракетної атаки. Мінкульт та Національний будинок органної та камерної музики тоді пообіцяли, що зроблять решту коштом ЮНЕСКО. «Станом на 20 березня 2025 року жодних першочергових протиаварійних та консерваційних робіт з ремонту та відновлення даху будівлі не проводили», – йдеться в повідомленні. Тому католицька громада просить дозволити їй зробити це власним коштом, а також демонтувати скло з вікон башт. У парафії кажуть, що зволікання з проведенням цих робіт ставить під загрозу збереження костелу. Докладніше:

<https://suspilne.media/kyiv/975295-u-kosteli-svatogo-mikolaa-dosi-ne-pibrali-pobiti-vikna-pisla-ataki-rf/>

Бібліотечна справа. Читання

RES-POL назвав найважливіші проблеми у секторі книговидання і літератури

Результати дослідження стану галузі культури та мистецтва в Україні, проведеного експертами й експертками проєкту RES-POL (Rapid Expert Support for Culture and Media Policies in Ukraine). Воно виявило, що серед ключових проблем літературного сектору: брак управлінських компетенцій та управлінського досвіду, гнучких (agile) організаційних моделей; необхідність переосмислення державних програм; застаріла професійна освіта; необхідність наскрізної людиноорієнтованості у секторі; брак аналітик про діяльність літературного сектору; проблеми з фінансуванням, оплатою праці та авторськими правами. Суттєвою проблемою є відсутність стандартизованих

зарплатних сіток по сектору, непрозора цінова та тарифна політика для авторів та авторок, перекладачів та перекладачок, редакторок та редакторів; демпінг у сфері авторських та перекладацьких гонорарів через інформаційну асиметрію та брак дієвих та ефективних профспілок. Також труднощі в галузі виникають через: застарілу та нерелевантну до сучасного контексту професійну освіту в секторі; відтік кваліфікованих кадрів із регіонів, наближених до зони бойових дій та брак програм підтримки їх повернення; недостатню аналітику щодо нової професійної групи «кочових фахівців», які живуть на дві країни або два міста всередині України, а також через брак механізмів та програм для їх оптимального професійного долучення до сектору. Головні проблеми в бібліотечній галузі: ризики для зберігання документальної спадщини; брак фахівців; фінансова незабезпеченість сектору; непоновлення фондів бібліотек; частина бібліотек на деокупованих територіях не можуть повною мірою задовольняти запити своїх користувачів. Кризове становище вітчизняної бібліотечної галузі має такі причини: багаторічне ігнорування центральними органами виконавчої влади у сфері культури своїх функцій із реалізації державної бібліотечної політики; постійна реорганізація центральних органів виконавчої влади у сфері культури (2005–2010 Міністерство культури і туризму України; 2011–2019 Міністерство культури України; 2019–2020 Міністерство культури, молоді та спорту України; від 2020-го Міністерство культури та інформаційної політики України); 2024 Міністерство культури та стратегічних комунікацій України; постійна зміна персоналу, відповідального за формування та реалізацію бібліотечної політики в центральних органах виконавчої влади у сфері культури; втрата інституційної пам'яті внаслідок ліквідації 2019 року Міністерства культури України; системне недофінансування бібліотечної галузі. Можливі розв'язання цих проблем бібліотечної галузі: внести зміни до низки нормативно-правових актів, а також прийняти нову редакцію Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (прийнятий Верховною Радою України у першому читанні у 2021 р.); законопроект № 5002; розробити та реалізувати загальнодержавні бібліотечні проекти та програми; Міністерство культури та інформаційної політики України має залучити фахівців до розроблення рішень, які впливають на бібліотечну галузь; розв'язати питання оплати праці бібліотечних фахівців. Над аналітичними записками «Істотні питання політики: літературний сектор» працювали П. Городиська та А. Каравай; над аналітичними записками «Істотні питання політики: бібліотеки» – О. Бруй, С. Кравченко, Н. Розколупа. Джерело:

<https://chytomo.com/res-pol-nazvav-najvazhlyvishi-problemy-u-sektori-knyhovydannia-i-literatury/>

Міжнародне співробітництво

Фінські університети долучилися до Глобальної коаліції українських студій. – Микита Кишиневський

Два фінські університети (Гельсінський університет та університет Тампере) першими приєдналися до Глобальної коаліції українських студій. У межах цього проекту посилюватимуть співпрацю між закладами освіти в

Україні та світі, повідомляється на сайті Офісу президента України. Вже запроваджено: курс української мови в Гельсінському університеті; курс професорки Рінни Куллаа в університеті Тампере «Історія України: державність та ідентичність». Докладніше:

<https://shotam.info/finski-universytety-doluchylsia-do-hlobalnoi-koalitsii-ukrainskykh-studiy/>

Підтримка України у світі

У Харкові відновили друкарню, зруйновану рік тому російською ракетною. – Дар'я Лобанок

Йдеться про друкарню «Фактор-Друк». Відновити її допоміг мільярдер-благодійник Говард Баффет. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/vidnovili-faktor-druk-307057/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm